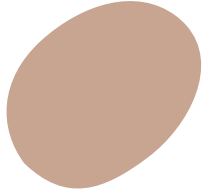
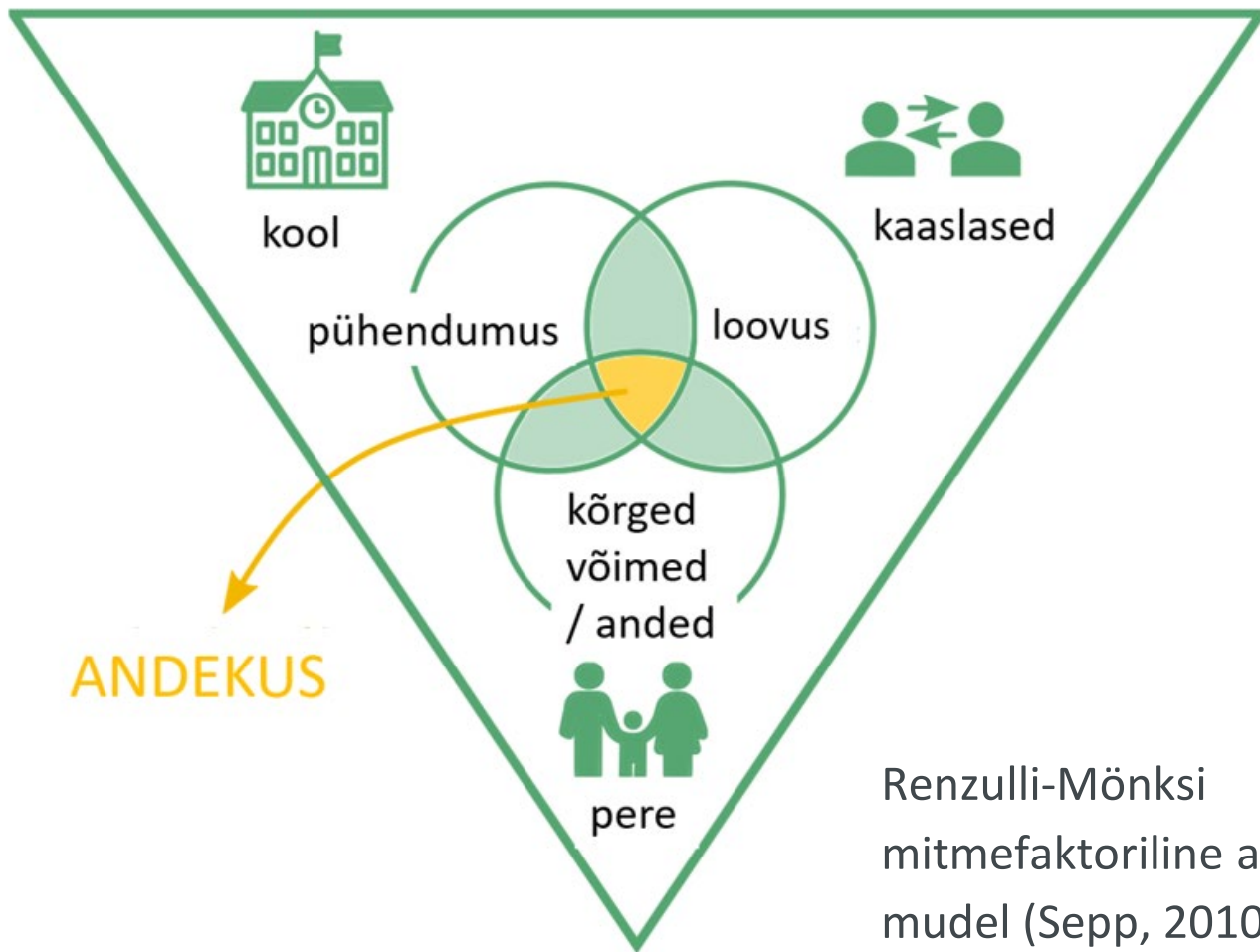

Annete ja loovuse arengut toetava keskkonna loomine lasteaia

Karin Konksi (SädeTERA, TÜ)
Imma Reinas (SädeTERA, TLÜ)
18.12.23

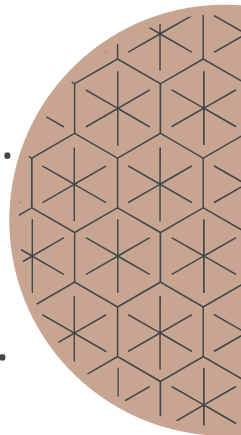
Renzulli-Mönksi
mitmefaktoriline andekuse
mudel (Sepp, 2010).

Õppe rikastamise mudel (*Schoolwide Enrichment Model, SEM*)

(Renzulli & Reis, 1985; Renzulli, 2010)

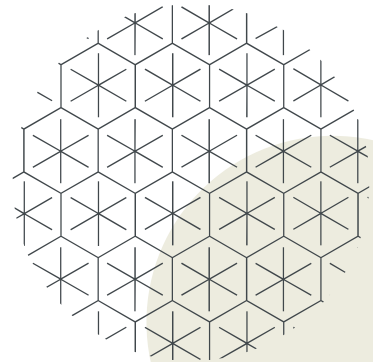
Kolm taset:

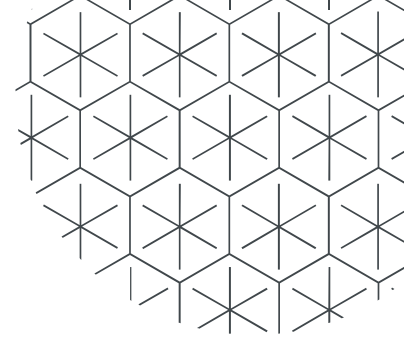
1. Õpet rikastavad tegevused huvide ja võimete väljaselgitamiseks.
2. Diferentseeritud õppe rikastamine ja spetsiifiliste oskuste ning huvide arendamisega seotud õppetegevused
3. Individuaalsed meetmed andekate õpilaste arengu toetamiseks.

Kuidas muuta lasteaia keskkond loovust ja annete arengut toetavaks?

- Füüsilise keskkonna kohandamine
- Loovtegevuste pakkumine
- Õppetegevuste kohandamine

Füüsilise keskkonna kohandamine. Rikastatud rühmaruum

- Mitmekesiste vahendite olemasolu (huvide avastamine, jõukohased tegevused)
- Lihtne ja kiire ligipääs erinevatele õppetegevustele (stiimul, motivatsiooni ja õpihuvi kujunemine)
- Võimalused grupitegevusteks (kuuluvustunde kujunemine)

Loovuse arendamine

Torrance'i loovuse tüüpide järgi (1969)

Voolavus (<i>Fluency</i>)	Paindlikkus (<i>Flexibility</i>)	Uudsus (<i>Originality</i>)	Edasiarendamine (<i>Elaboration</i>)
<p>Arutle, küsi küsimusi, millel on palju õigeid vastuseid.</p> <ul style="list-style-type: none">• Nimeta kõik asjad, mida sulle meeldib teha.• Nimeta võimalikult palju viise, kuidas saab kasutada põlvikut.• 100 erinevat viisi, kuidas joonistada kuusepuud.	<p>Suuna nägema erinevaid perspektiive, leidma sarnasusi, võrdlema.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kuidas sa ennast tunneksid, kui oleksid midagi muud• Mis on ühist nt kassil ja kitarril?	<p>Julgusta leidma uusi lahendusi. Kunstiprojektid!</p> <ul style="list-style-type: none">• Joonista/meisterda midagi sellist, mida keegi ei ole veel teinud.	<p>Täiendamine, detailide lisamine.</p> <ul style="list-style-type: none">• Näita nt paberil kritseldusi ja küsi, mis need võiksid olla.• Tähtede õppimisel tähtede kujutamine erinevate tegelastena.• Kirjelda, kuidas sa näed mingit asja teisest vaatekohast / kellegi teise vaatenurgast

Kõrgema taseme mõtlemisoskus

Lasteaiaaiale kohandatud Bloomi taksonoomia (Kitano, 1982). Kunstitegevused

Bloomi taksonoomia	Tähendus	Tegevuse/küsimuse näide
Teadmine	Meenutab fakte, termineid, sündmusi.	Mis värv see on?
Mõistmine	Mõistab tähendust, interpreteerib, selgitab, võtab kokku.	Kuidas me saame rohelise värvi?
Rakendamine	Kasutab õpitud uues situatsioonis.	Maalib pilti, kasutades põhi ja sekundaarvärve.
Analüüs	Suudab võtta materjali komponentideks, et mõista struktuuri. Võrdleb.	Mis tundeid see maal sinus tekitab? Milliseid värve kunstnik on kasutanud, et seda tunnet luua?
Süntees	Suudab panna komponentidest kokku uue terviku. korraldab ümber, reorganiseerib.	Maali pilt, mis väljendab viha.
Hindamine	Suudab kriteeriumite põhjal hinnata materjali väärtust	Kuidas annab pildi värvikasutus edasi soovitud emotsiooni?

Täidesaatvad funktsioonid

(Kitano, 1982)

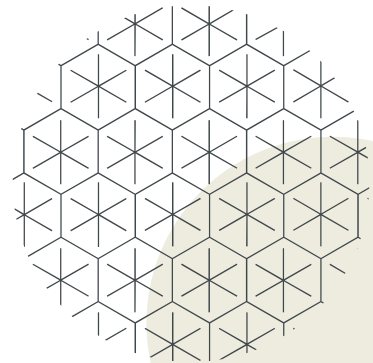
Ennustamine	Planeerimine	Otsustamine	Kommunikatsioon
<ul style="list-style-type: none">• Põhjus-tagajärg• Muutused, mida mingi sündmus/olukord võiks põhjustada: „Mis juhtuks, kui...“	<ul style="list-style-type: none">• Eesmärgi püstitamine, teostamine: Nt rühma peenra rajamine. (Lapsed otsustavad, mida soovivad kasvatada, milliseid vahendeid vajavad, mida peavad tegema, kui sageli, milliseid probleeme võib ette tulla, kuidas probleeme lahendada)	<ul style="list-style-type: none">• Mõne situatsiooni ette kujutamine. (Mida võta kaasa üksikule saarele?)• Mõelda välja võimalikke alternatiive, kaaluda iga valitud asja puhul selle praktilist ja isiklikku väärtust, sõnastada ja anda hinnanguid tehtud otsustele.	<ul style="list-style-type: none">• ideede, emotsioonide, kontseptsioonide arusaadav ja veenev edastamine publikule.• Ideede, projektide esitlemine erinevas vanuses lasteaiakaaslastele.

Uurimine ja probleemilahendus

Suchman'i uurimuslik õpe (1977)

Lapsed mõistavad teaduslike protsesside põhitõdesid:

- **Vaatlus** (objekt, sündmus, huvitav fenomen, lihtne eksperiment)
- **hüpoteeside** püstitamine.
- **Eksperimenteerimine.** Võimalus katsetada, kas pakutud selgitus töötab.
- **Hindamine.** Püütakse üldistada, sõnastada reegleid/mõisteid.

Õppekäik

- Kuhu läheme?
- Eelteadmised
- Mida me saaksime õppekäigul õppida/teada?
- Arutlemine: kuidas õppekäik toimub?
- Tagasiside õppekäigust
- Uue planeerimine: mida kasutame veel, mida teeme teisiti?

Kirjandus

- Dereli, E. & Deli, H. (2022). Pre-school teachers' knowledge and needs related to noticing gifted children and the enrichment model. *Participatory Educational Research*. Vol. 9(2), 219-239.
- Kitano, M. (1982). Young Gifted Children: Strategies for Preschool Teachers. *Young Children*. Vol. 37(4), 14-24. National Association for the Education of Young Children (NAEYC).
- Konksi, K. (2020). Pull-out-programm võimekate õpilaste toetamise meetmena 3. klasside matemaatikaringi näite. Magistritöö. Tartu Ülikool.
- Renzulli, J. S. & Reis, S. M. (1985). The schoolwide enrichment model: A comprehensive plan for educational excellence. Mansfield Center: Creative Learning Press.
- Renzulli, J. S., & Renzulli, S. R. (2010). The schoolwide enrichment model: A focus on student strengths and interests. *Gifted Education International*, 26(2-3), 140-156.
- Sepp, V. (2010). Andekusest ja andekatest lastest. Tartu: Atlex

